

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezč, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenstvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravljenstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljenstvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Obstrukcionisti proti obstrukciji.

V soboto je »Slovenec« objavil interpelacijo, ki so jo dr. Šusteršič, Pogačnik in tovarši podali v drž. zboru zastran obč. razmer v Selcah. Ta interpelacija je čisto navadna lumperija in mi se že danes veselimo na odgovor, ki ga da vladu nanjo.

V Selcih so pri zadnjih volitvah v obč. odboru dobili klerikalci večino; dobili so namreč 14 zastopnikov, med tem ko jih ima narodno-napredna 10. Manjšina narodno-napredne stranke je torej vsekako taka, da se mora ž njo računati in da se jo mora vpoštevati.

Ko je prišel čas, da se novi obč. odbor konstituira, je napredna stranka izjavila, da, kakor je ob sebi umlivo, gre župansko mesto klerikalcem, mesto prvega svetovalca pa narodno-naprednistranki.

To je lojalno in pravično zahtevanje, a klerikalci temu zahtevanju niso hoteli ugoditi. Klerikalci so hoteli narodno napredno stranko popolnoma izključiti iz stareinstva, dasi imajo le štiri glasove večine.

Kaj je naravnješje, kakor da se je 10 glasov broječa narodnonapredna manjšina temu atentatu uprla in se poslužila po zakonu dopustnega sredstva, da ta atentat prepreči. Po § 38. obč. volilnega reda morajo namreč pri volitvi obč. stareinstva biti tri četrtine vseh odbornikov navzoče, klerikalci pa imajo samo 14 odbornikov in torej ne morejo voliti stareinstva, če se narodnonapredni odborniki seje ne udeleže. Ta zakonska določba je dala narodnonapredni stranki orožje, da se vbrani nameščanega atentata, nameravnega popolnega izključenja iz stareinstva. Narodnonapredni odborniki so namreč lepo v miru in dostojo zapustili sejo in — volitev se ni mogla vršiti.

Kdo se tu ne spominja klerikalne obstrukcije v deželnem zboru? Klerikalci so v dež. zboru začeli obstrukcijo in so razgnali dež. zbor, češ, da se je klerikalni manjšini zgodila velikanska krvica, ker je v odsekih dobila ravno toliko zastopnikov, kar narodnonapredna in nemška stranka. Deželnozborska večina ni klerikalcev iz odsekov izključila, in vendar so klerikalci zagnali strahovit krik in pripovedujejo sedaj vsak dan na dolgo in na široko, da je njih obstrukcija pravična.

V Selcih pa hočejo klerikalci narodnonapredno manjšino popolnoma izbrisati iz stareinstva, ji nečejo dati nobenega zastopnika, a tu osoja oni isti dr. Šusteršič, ki je v dež. zboru razsajal kakor kak pijan pastir, legalno in dostojo obstrukcijo narodnonapredne manjšine.

Obstrukcionisti proti obstrukciji! Kaj smešnejšega si je težko misliti, nego je to Šusteršičev klicanje po vladni pomoči proti selški obstrukciji, ki se razlikuje od klerikalne obstrukcije s tem, da je selška zakonita, dostenjna in opravljena, klerikalna deželnozborska obstrukcija pa nasilna, barabska, nedostenjna in popolnoma neopravičena.

In kake pritožbe navaja še dr. Šusteršič in tista zadolžena muha, tisti Pogačnik, ki hoče že tudi neko vlogo igrat?!

Občinski odbor se še ni konstituiral in se tudi ne bo, dokler klerikalci ne odnehajo, vzlici temu pa se 14 klerikalnih odbornikov lasti pravico, igrati občinski odbor in delati sklepe. Tako so ti dvomljivi poštnejaki storili sklep, da obsodijo narodnonapredne občinske odbornike na globo, ker nečejo omogočiti konstituiranja novega občinskega odbora. Ta bi bila lepa! Občinski odbor, ki sploh še ni konstituiran in torej nima absolutno nobene pravice, bi delal sklepe in nlagal globe! To je pneumatno, tako

neumno pa vendar ni, da bi dr. Šusteršič in Pogačnik tega ne opravili da in da bi ne zahtevala, naj se taki, popolnoma neveljavni sklepi pripoznajo kot veljavni.

Končno se Šusteršič in Pogačnik tudi pritožujeta, da je bil radi določitve proračuna sklican star i občinski odbor. V tem oziru imata račun z vladom, ker se je stari odbor sešel po naročilu vladne.

Ako se cela zadeva trezno preudari, se vidi, da je na sebi malenkostna in da je smešno, vlačiti take zadeve v parlament. Šusteršič je to vendar storil, da bi klerikalno stranko predstavil kot zatirano in preganjano ovco. V resnici pa se je v Selcih pokazala klerikalna brutalnost v celi svoji negoti. Niti svetovalca neče 14 klerikalcev prepustiti 10 naprednjakov, ki vrh tega zastopajo največje davkoplăčevalce; tako znatno manjšino hočejo popolnoma ob zid pritisniti, da bi jo mogli zatirati in teptati, kakor bi jih bila volja. In to dela tista stranka, ki je razgnala deželni zbor, ker je dobila v odsekih ravno toliko zastopnikov, kar ostali dve stranki.

S svojo interpelacijo na vodjo ministrstva notranjih zadev v zadavi občinskih zadev v Selcih — tako lepo slovenščino piše škofov glasilo — so klerikalci obsodili najbolj svojo deželnozborsko obstrukcijo in če bo ministrski predsednik hotel, bo v odgovoru na to interpelacijo lahko klerikalce tako ošvral, da bodo pomnili.

Razume se samo ob sebi, da je dr. Šusteršič svojo interpelacijo zabil z vsakovrstnimi psovki. Šusteršič insultira vlad, insultira deželni obor, insultira napredno stranko in psuje tudi občestvočanega gosp. Šlibarja, bivšega župana selškega, na najpodlejši način. Gosp. Šlibar bo to psovanje pač lahko prenesel, saj Šusteršič vendar nikogar ne more razčitali, najmanj pa moža, ki je v časti osivel in ki je vse svoje življenje delal za obči blagor, kakor g. Šlibar.

Čeravno bolehen, bil je z 18. leti imenovan organistom v Montecassino. Osamljeni samostan s krasnim razgledom na gorovje, lepa narava, tihota, akustična cerkev, velikanska knjižnica, redno življenje, prijetna družba z raznimi umetniki, vse to je blagodejno vplivalo na njegovo zdravje. Okrepčan je zapustil pri-ljubljeni kraj po enoletnem bivanju. Od tu je šel na konservatorij v Milan, a je bival ondi le kratek čas. Neki milanski mecen podaril mu je 1000 lir v njegovo nadaljno glasbeno izobraževanje. Z veseljem sprejme ponudbo, in želja, videti razne kraje, napotil ga v Regensburg v Nemčijo. Tu se je posvetil popolnoma glasbi, začel komponirati razne kompozicije in z zasluženim denarjem na-

Državni zbor.

Kakor vse kaže, nastopi na mesto obstrukcije čeških radikalcev mladočeka obstrukcija. Vsaj v včerajšnji seji se je slišala nekaka predigra k temu. Sicer sklepajo šele danes Mlađečki svojo taktiko napram brambni predlogi, včeraj so le zahtevali, da se rešijo njihovi nujni predlogi, ki so jih zapostavili za brambno predlogo. Razlaga se to hipno poostrenje češke opozicije kot koncesija češkim radikalcem, deloma pa tudi kot posledico pretrganih spravnih konferenc. Toda, kakor rečeno, končna njihova taktika se pokaže šele v prihodnji seji, zato pa tudi danes državni zbor nima seje, da se dá Čehom čas in da tudi sladkorni odsek dovrši posvetovanje.

Včerajšnji seji je predsedoval podpredsednik Kaiser. Posl. Eisenkolb je interpeliral zaradi namernega naskoka nižjeavstrijskih klerikalcev na državni ljudkošolski zagon. Posl. Fuchs in tovarši so predlagali glede spremembe državnozborskega opravilnika. Potem je sledil že omenjeni prizor med Čehi in Vsemenci.

Prvi nujni predlog glede olajšav pri vračevanju državnih posojil, ki se dajejo vsled ujm, je utemeljeval posl. Dyk.

Posl. Funk je izjavil v imenu nemških strank, da se te ne bodo udeležile debate o čeških nujnih predlogih ter bodo glasovali proti nujnosti.

Pri češkem govoru posl. König je prišlo zopet do prepirov. Wolf: »Ali še ne bo nehala ta prokleta zloraba s češkimi govorji? 54 ur smo moral poslušati češko, to je vendar preneumno!« — Holanský: »Idite na svoj prostor! — Wolf: »Gospod predsednik, ne trpite te zlorabe!« — Jaroš: »Ne smešite se vendar!« — Schönerer (pri nadaljnem češkem govoru): »To vse ne spada k nujnosti! To je mandatni švindel!« — Choc: »Ali ste že bili pri obedu, gospod Březina?« — König zaključi

svoj govor nemški. Generalna govornika Gross in dr. Derschatta se odpoveda besedi. Kubr popravlja v češkem jeziku. Holanský pove v svojem stvarnem popravku, da je prišla nedavno deputacija nemških posestnikov ter prosila, naj bi se razpravljalo baš o tem nujnem predlogu, a Funke sedaj izjavlja, da se nemške stranke nočejo udeležiti debate. Scheiner pravi, da nemški poslanci mnogo bolje ustrezajo poslodelcem, ako se ne udeležijo debate o nujnih predlogih, ki zavlačujejo tako važni dnevni red. — Kratochvíl: »Nemški kmetje že komaj čakajo na brambno predlogo!« Pri zaključnem govoru poslanca Dyka je prišlo zopet med njim in poslanec Lukšem do prepira. Pri glasovanju se nujnost odkloni.

Posl. Bělský naznana, da odloži mandat.

Posl. Stein vpraša predsednika, kako more dopustiti češke govore, ker sam ne razume češki. Nemški govorji so zloraba ter se morajo v novem poslovniku prepovedati.

Seja se zaključi ob 3. uri popoldne.

Prihodnja seja bo v petek.

Po spravnih konferencah.

Izjava, ki jo je podal posl. Pačák pri spravnih konferencah v imenu čeških odpolancev, in vsled katere so se Nemci odpovedali nadaljnemu pogajanju, ima dve glavni točki: 1. Deželna jezik, t. j. češki in nemški, sta v celi deželi enakopravna v vsakem oziru ter se morata porabljati v vseh panogah javne službe enakomerno. 2. Vsakdo, ki rabi katere deželni jezik, ima pravico pri vseh deželnih oblastnjah po enakih predpisih se posluževati tega deželnega jezika. — Ker pa vladni načrti nimajo nikakega jamstva za tako popolno enakovljivost običajev po celi deželi, se ne morejo pogajati na podlagi istih. Tudi z

doma, za to si je kupil vilu v Borgo v Buggiano na Toskanskem, da tamkaj biva. V prostih urah se bavi s poljedeljstvom, in kadar zasluži kaj denarja, kupi zemljišče, da njegov kmetič kaj zasluži. Od tu popotuje v Rim, Florencijo in večkrat spremlja prijatelje na kolodvor. Med slovesom vlag oddrda, doma ga čakajo, on pa se odpelje na prijateljev dom.

Med letom obiše svoje starše; vsikdar, kadar doinde domu, se razveseli vsa družina; on je ljubljeneck vseh. Mati je posvečevala bolehnemu detetu posebno skrb, prerokovali so slabotnemu otroku smrt. Materina ljubezen ni verjela tem besedam; skrbnejše je pazila na vsak dhlaj, s stresičem roko vodila svojega ljubljence, smehljaj na bledem licu ji je bil tolazilo. Kdo zamore popisati materino veselje o priliki prvega proizvajanja oratorija »Trpljenje Kristovo« v benečanskem gledališču? Sedela je poleg patrijarhove sestre v loži; mogočni akordi so ji doneli na uho. Pozabljenlo je bilo trpljenje in trud, ko je videla svojega sina zdravega in slavljenega. Hvaležen je tudi sin svojim staršem, »za vse se

LISTEK.

Lorenzo Perosi.

(Predavanje gdž Antonije Kadivčeve v »Slovenskem ženskem društvu«.)

Lorenzo Perosi — to ime je zaslovelo v kratkem času ne le v njegovi ožji domovini Italijanski, tem več po raznih mestih evropskih, povsod, koder so se proizvajali njezini oratoriji z velikim uspehom. Upam, da se tudi Slovenci seznamimo s skladateljem, in da nam »Glasbena Matica« priredi koncert, kjer se bomo naslajali ob zvoki njegove divne glasbe. Robina Perosijeva biva v Tortoni na Italijanskem več kot 200 let; moški so bili organisti in tudi oče Perosijev je učitelj glasbe v tortonski katedrali. Kot mali deček kazal je Lorenzo Perosi veliko nadarjenosti. Oče ga je učil v zgodnji mladosti petja in glasovir, a zaradi bolehnosti je moral popustiti študije, lotila se ga je očestnost in utrujenost in zgubil je veselje do petja, kar je provzročalo skrb in bojazen njegovim roditeljem,

da izgubita svojega ljubljence. Ko je okreval, je nadaljeval z večjo vnenjem svoje študije. Kot dvanajstletni mladenič je opozoril glasbenike na svoj izredni talent; hodil je namreč skrivaj v cerkev in igral prelepme melodie; mimoidoči so začudeno popravili, kdo da igra. Ko so izvedeli, hodili so skrivaj poslušat, in občudovali so dečkovo nadarjenost. Čeravno bolehen, bil je z 18. leti imenovan organistom v Montecassino. Osamljeni samostan s krasnim razgledom na gorovje, lepa narava, tihota, akustična cerkev, velikanska knjižnica, redno življenje, prijetna družba z raznimi umetniki, vse to je blagodejno vplivalo na njegovo zdravje. Okrepčan je zapustil pri-ljubljeni kraj po enoletnem bivanju. Od tu je šel na konservatorij v Milan, a je bival ondi le kratek čas. Neki milanski mecen podaril mu je 1000 lir v njegovo nadaljno glasbeno izobraževanje. Z veseljem sprejme ponudbo, in želja, videti razne kraje, napotil ga v Regensburg v Nemčijo. Tu se je posvetil popolnoma glasbi, začel komponirati razne kompozicije in z zasluženim denarjem na-

pravljil izlete v okolico. Podučeval je svojega prijatelja na glasovirju, in on mu je to враčal, da je plačeval zanj, kadar sta popotovala peš ali z vozom v razna mesta ali obiskovala samostane in znamenite kraje. A na mrzlem severu ni bil njegov dom; vleklo ga je v gorko Italijo. Z imenovanjem voditeljem petja v baziliki sv. Marka v Benetkah spolnila se mu je že zdavnaj gojena želja. Bil je ves srečen, vendar se mu je zdel njegova last.

V Benetkah se je začelo pravo njegovo delovanje, od tod se je raznesla slava njegovih del po širinem svetu. To mirno mesto, obkroženo z vodo, brz ropotanja voz in konj, s čudovito lepimi spomeniki, slavno preteklostjo, vse to je vplivalo na dušo mladega umetnika da je dal duška svojim čustvom prelep glasbi. To je njegovo idealno mesto. Stanoval je v nobeni cerkvi ni vodil petja s tolikim navdušenjem, kakor v cerkvi sv. Marka. Sosebno o večernicah so ljudje strmě občudovali njegovo umetnost. Cerkev s svojim bleščelim zlatom, skrivnostno starimi podobami iz daljnega sveta, zgodovinske znamenitosti, odsev luči, vsa ta harmonija prevzela je njegovo srce z ono tajinstveno silo, katera vstvarja nesmrtna dela. Ustanovil je pevsko šolo in podučeval dečke. Kupoval jim je igrače, da so rajšči redno prihajali, se ž njimi zavajali; ljubili so ga in imenovali očeta. Rad se je sprehal po ozkih ulicah čez neštevilne mostove in ljudstvo ga je smehljajoče pozdravljalo in ga nazivalo »don Lorenzino«. Bil je ljubljeneck prebivalstva. Pet let je bival med tem »dobrim ljudstvom« tako ga on imenuje in si je utrdil zdravje; bil je od vseh spoščovan in čisljen. Težko se je ločil od ljubljega kraja, a bil je poklican v Rim, da vodi petje v siktinski kapeli. Rim si je hitro osvojil njegovega duha z velikanskimi spominki iz starodavne dobe, vendar mu je ostalo nepozabno mirno mesto svetega Marka.

Vspešno njegovo delovanje pričeslo mu je čast in slavo, a on ni hrepel po nji, želel si je mirnega

okrožnimi vladami niso Čehi zadowoljni, češ, da bi bila za bodočnost nevarnost, da se enotnost češke kraljevine zrahlja in razpusti. — Ali se še bodo spravne konference kdaj obnovile, se še danes ne more povedati. To vlade in parlamentarnih krogov tudi za sedaj tako ne skribi, kakor pa vprašanje, kakšno bo postopanje Mladočehov v drž. zboru po razbitih konferencah. Ali se bodo povrnili k svoji stari opozicijski taktili, ali bodo za sedaj sodelovali pri reševanju gospodarsko-političnih vprašanj? Pot jim je na obe strani od prta, ker je strankin shod še pred spravno konferenco določil, da udeležba na spravnih konferencah nima vpliva na klubovo taktilo. Nemške stranke seveda ne bodo skušale izvajati nikakih posledic, ker se je itak vse srečno iztekel po njih željah. Konferenc so se namreč morali, dasi neradi, Nemci udeležiti, a od prvega trenutka so že prežali na priliko, kako bi se zopet odtegnili, ne da bi se jim mogla očitati naravnost trdoglavost in nespravljenost. Najvztrajnejši pa je dr. Körber, ki je izjavil, da svojega elaborata ne smatra pokopanim.

Iz pruskega drž. zpora.

V proračunski debati se je pričakoval obračun med socialnimi demokrati in cesarjevim govorom o znani Kruppovi aferi. Saj zbornica ustavne države je bila dosedaj tista dvorana, kjer so se razpravljale tudi take stvari, katerih sicer javna kritika ne dopušča. In le v interesu dobre stvari bi bilo, da bi se bila ta zadeva vsestransko pojasnila. Saj ima vladu in tudi kronske v svojih ministrih dovolj posredovalcev, ki bi bili tudi cesarjevo postopanje obrazložili kot izvanzano po potrebah časa. Sicer se pa pravična in poštena stvar sploh ne boji kritike že v naprej, kajti jedva je poslanec pl. Vollmar omenil Kruppove afere, oziroma političnih posledic po cesarjevem govoru, vpadel mu je v besedo predsednik grof Ballestrem ter očividno na višje povelje odločno izjavil, da, dokler bo on predsednik, se v zbornici ne bo govorilo o tem, kar je bilo pred Kruppovo smrtnjo in po isti. Nič ni pomagalo, da je govornik obeta, da se ne bo cele afere niti dotaknil, temuč hoče le konstati, da je bila njegova stranka v onih govorih sramotena. Česar pa ni smel govorik povedati, povedali so najostrejši klici levice, ki so imenovali cesarjev govor pronunciamento zoper delavske sloje, da je cesar nalašč porabil to priliko, da bi dal sedanji politiki novo smer itd. Kakor v posmeh na vse to je sledil na to govor državnega kancelarja, grofa Búlowa, o splošnem političnem položaju, in kjer je reklo: »Absolutizem ni nemška beseda pa tudi ne

imam zahvaliti svojim roditeljem«, to vedno povdara.

Njegova dela so zbudila v Italiji silno navdušenje; proizvajali so se njegovi oratoriji v raznih mestih: v Rimu v cerkvi Apostelnov, v Milanu v cerkvi sv. Ambroža; prvi koncert je vkljub visoki vstopnini donesel 13.000 frankov. Perosi je rojen umetnik, živi le v umetnosti in se sam imenuje srečnega človeka. Komponiral je dosedaj, ko šteje 29 let, osem oratorijev, 30 maš, brez številnih drugih pesmi in v kratkem dovrši opero.

Ugledni italijanski pisatelj E. d. mondo de Amicis piše o Perosiju: »Željo, poznati tega izvanrednega umetnika, izrazil sem profesorju godbe in uglednemu kritiku. Ta mi reče: Ali si videl Perosija prislušnici? Pridi danes, greva skupaj, gotovo boš zadovoljen. Isti dan je bila skušnja oratorija »Moyses«. Ob dveh popoldan sem bil že v gledišču; skrijem se na galerijo, da čujem in opazujem. Temno in zapuščeno gledišče, katero je obsevala luč v nižavi pri orkestru, izgledalo je kakor vulkanski krater. Sto profesorjev, pokritih s klobukim in čepicami, je pazljivo gledalo mladeniča-

nemška naprava. Absolutizem je azijska rastlina. Državni kancelar nikar ni samo izvršujoč organ svojega cesarja; cesar prav lahko prenaša ugovore in tudi noče imeti državnega kancelarja, ki bi v potrebnih slučajih ne ugovarjal. Med besedami in dejanjem je seveda velika razlika.

Politične vesti.

Sladkorna predloga. Nemška ljudska stranka je sklenila, da ne pusti, da bi se sladkorna predloga brez prvega branja izročila odsekui, kakor to želijo Čehi. Poljski klub je skrajno nezadovoljen s sladkorno kontingentno predlogom, kakšno je predložil včeraj finančni minister. Vlada je baje pri tem pôstopala z Galicijo po mačhinsku ter bode poljski klub iz tega izvajal konsekvence napram vladu.

Brambna predloga v avstrijski zbornici bo naletela na odločen odpor najbrže le pri čeških radikalcih, ki so se obrnili na socialno-demokratično stranko za podporo, a socialni demokratije ne misijo predloge obstrukuirati, dasi stoje proti isti v ostri opoziciji. Mladočehi se bodo danes odločili, ali puste prvo branje te predloge. Brambovski minister je povabil vse stranke, da izrečajo svoje želje. Želeti je pač dovoljeno! Nemške stranke so se skoraj vse izrekle za predloga, seveda stavijo svoje pogoje.

Klerikalne skomine. Nižjeavstrijski deželní zbor hoče v svojem prihodnjem zasedanju naskočiti drž. ljudskošolski zakon. Klerikalci hočejo namreč realije popolnoma odpraviti iz ljudske šole, zato pa zopet upeljati palico ter učiteljstvo prisiliti, da se udeleži vseh verskih vaj za šolsko mladino, kakor n. pr. spovedi.

Na Ogrskem so se tudi brambni predlogi že ugradili poti. Le Kossuthova stranka vztraja pri svojem sklepku, da bode predlogi z vsemi mogočimi parlamentarnimi sredstvi pobijala, dočim se je Apponyi posvetil ter se zadovolji z ministrovo izjavo, da bo pospeševala pri armadi želje narodnih elementov izven brambnega zakona.

O macedonskem vprašanju bo v francoski zbornici Delcassé podal obširno izjavo, vsled katere je Francoska pripravljena, odločno podpirati rusko-avstrijsko akcijo za izvedenje reforme v Macedoniji. Tudi ako bo treba Turčijo prisiliti, bo Francija zraven.

Francoska zbornica je sprejela zakonski načrt glede dveletne vojaške službe.

Iz Venezuele se poroča, da so prišli ustaši pod poveljstvom generala Riera v mesto Caracas, kjer je nastal boj, ki je trajal 10 ur. Odnesli so mnogo živil, tako da prebivalstvo s strahom zre v bodočnost, ker vsled blokade ne more dobiti živil.

duhovnika, kateri je stal na katedru kakor na prižnici. Gledal sem to malo postavo s precej obilno glavo, gostimi lasmi, polnimi lici, kratkimi rokami in ozkimi prsi. Zdelo se mi je, da je kak mlad semenšnik z osemnajstimi leti, ki bo še rasel. Pri prvih zvokih godbe se začne mala postava gibati, kakor bi imela razbeljeno železo pod nogami; pri najmanjšem pogrešku je poskočila, kakor bi jo kdo sunil z nožem. Perosi je rojen umetnik, živi le v umetnosti in se sam imenuje srečnega človeka. Komponiral je dosedaj, ko šteje 29 let, osem oratorijev, 30 maš, brez številnih drugih pesmi in v kratkem dovrši opero.

Ugledni italijanski pisatelj E. d. mondo de Amicis piše o Perosiju: »Željo, poznati tega izvanrednega umetnika, izrazil sem profesorju godbe in uglednemu kritiku. Ta mi reče: Ali si videl Perosija prislušnici? Pridi danes, greva skupaj, gotovo boš zadovoljen. Isti dan je bila skušnja oratorija »Moyses«. Ob dveh popoldan sem bil že v gledišču; skrijem se na galerijo, da čujem in opazujem. Temno in zapuščeno gledišče, katero je obsevala luč v nižavi pri orkestru, izgledalo je kakor vulkanski krater. Sto profesorjev, pokritih s klobukim in čepicami, je pazljivo gledalo mladeniča-

še nadalje; rudeča lica Perosijeva, potno čelo, živahne oči izražali so navdušenje, s katerim je vodil koncert, a vse je utrdilo v meni prepričanje, da sem spoznal pravega umetnika. Povabil me je moj prijatelj na svoj dom in tu sva se sèsla s Perosijem. Njegova govorica je zabavna. Rad pripoveduje o svojih popotovanjih in hvali razna mesta; najljubše in najprijetnejše spomine mu vzbujajo Benetke, Florenca in Rim. Pogovarjala sva se o literaturi. Imenoval je pisatelja srečnega, češ, ta potrebuje samo peresa in papirja, da ureniči svojo misel, glasba pa je silno dolgočasna in utrudljiva. Kadar govorí o glasbi, se razvname, vse potrete na obrazu se gibljeno in navdušen je neizmerno. »Kaj menite, kakšne občutke naj ima človek, me vpraša, skadar zamišljen v svoje delo, katero mu je pri srcu, da dovrši kaj lepega, čuje pogovor svojega priatelja, po čem sta vino in petrolej? Pogovarjala sva se to in ono. Zadovoljen sem se ločil. V kratkem času seznanil sem se z dvema umetninkoma, katera obožuje narod italijanski, to sta Gabriele d'Anunzio in Lorenzo Perosi.

Dopisi.

Iz Kostanjevice. V 12. štev. »Slovenskega Naroda« z dne 16. januvara t. l. je dopis iz Kostanjevice, kjer je pomenjeno Rinaldinovo vječerje, ki je bila opera »Rinaldo Rinaldini«. Za uprizoritev te opere se je največ trudil učitelj Grajland. Njegov požrtvovalnosti in neumorni delavnosti se je zahvaliti, da je opera tako krasno uspela. Grajland je imel glavno ulogo Rinaldinija. Med mnogobrojnimi poslušalcem bila je splošna sodba: Grajland je igral izborno ter pel krasno. Jako čudno je, da se v omenjenem dopisu Grajlanda niti z najmanjšo besedico ne omenja. Ako misli dopisnik, da se mora učitelj zadovoljiti samo s tem, da žrtvuje svoje moči v prospeku lepe umetnosti ter se ga zato v javnosti prezira, kaže s tem, kako nizko ceni stan, kojega član je Grajland, kateri pač ni upisan na univerzi ter ni akademično izobražen, sicer ima pa kot učitelj in glasbenik že mnogo zaslug.

Iz Štajerskega. Čitali smo pred kratkim v slovenskih Štajerskih časopisih, baš ko so — hvala Bogu — nad drugim tudi padle prve odločne besede proti vladu radi vnebovpijočega ravnanja s Slovenci pri sodniških imenovanjih in radi sramotnega našega šolskega vprašanja, da igra radi tega slovenski narod »Va banque«. Ta izraz je nepotreben in neroden. Narod ne more igrati »Va banque«, ker ni nobena igrača!, ampak samo skrajno krivična vlasta — in vsi pošteni ljudje imajo dolžnost, nato dosledno in v zatravno delovati. Ravno tako neroden je pisanje »za nam potop«, ker dela utis — kakor če kličemo »korajža velja«, potem jo pa odkurimo, kakor da bi bili splašeni zajoi! — To sem napisal, ker take besede — akoravno samo besede, vendar škodujo.

Kostanjevška graščina.

(Dalej.)

Res je dosti lesa, hrastov v kostanjevških hostah, ki so že pod sekiro. Ako bi se sekalo racionalno, bi les plačal celo graščino. Hrastovine primanjkuje v Evropi. Tudi bi prišel v kratkem poravnala posekan v racionalnem gospodarstvu. Kmet lastnik sekira do golega. In racionalno bi se moral rediti, ker drž. v žirni okolici. Zaloga bi moral ostati. To bi bilo mogoče v pametnih rokah občinskega odbora, s poštenim uradnikom zvedencem v zvezi. Vsaka druga prodaja te graščine je problematična za naše poljance. Ako jo kupi bodi kak konsorcij, ki hoče ta sestaviti razparcelirati, bode na to gledali in gledati moral, da hčete kot trgovske stvari v razparceliran svet dobro v denar spravi. Prodal bo les trgovcem. Hosta bo v kratkih letih padla. Vrhovina bo res za nekaj let kmetom ceno prišla in potem dobijo tudi nemara prazne hostne kose ceno. Ali kaj potem? Lesa bo za 50, za

100 let manjkalo. Za smreke ni ta sestav, hrast pa počasi raste. Ako koncesorji prodajajo hosto kmetom, kakor je zdaj, bo tudi pala. Kmet bo hotel denar dobiti iz nje, da plača kupovine. In goljufan bo še zraven. Dosti bi bilo v tem slučaju ponude, da dosti denarja ne bi hosta kmetu vrgla. Če so meni kupijo, bodo manjne postavili ter hrastovino rezali. Njim bo les trgovska stvar. Denar loži spravijo v varno; s hosto ne morejo bežati, aki jih enkrat iz Avstrije v Afriko poženó.

Streha graščinskega poslopja tega kostanjevškega veleposestva je slab. Ko pride sodišče iz nje, kar bo skoraj, bodo oskrbništvo tudi popravila. Oskrbništvo verskega sklada bode samo sililo, da se graščina prodaja. — Najbliže stope pri zdajšnjih vladah menih. — Istim ni zameriti, da silijo v to kupčijo. Spomin je ta samostan na prejšnje lepo čase za menihe v njem. Neko domotožje se zbuja Kartajem, Cistercijencem, ko vidijo to velikansko zgradbo v tej tisti dolinici v zavetju pod Gorjanci. — To je bilo nekdaj naše! Prekrasna naselbina! Razumljivo je, da si ga žele nazaj. Francoski in drugi menihi imajo dosti denarja. — Ako bi naš kmet to res lepo veleposestvo gledal z edimi menihi, aki bi si bil svest, da bi njegove roke, njegova pridnost brez nadzorstva v vodstvu menihov, bodi v razparceliranju ali v kup v organizaciji delavskih kmetov zadružje še lepše ustajati dala to naselbino, kakor jo kdaj zamore menih in njegov denar, aki bi si bil naš kmet danes tega tako svest, da bo moral menihe rediti, aki se ti naselijo, delati za nje, — kakor si je bil tega svest v časih luteranske reformacije, ali leta 1848, potem bi že zdavno bil ta samostanski sestav njegov. — Gnjiv mu bo sicer ustajal, ko bo prepozna, a naš posvetni duhovnik ga bode zopet zazibal v dremez. Ženske bodo sodelovale. Za meniha se bodo ženske potegnile. — Pred par leti so se naselili v radeljski graščini pri Bučki neke nune. Ne maselj mleka jim kmetice niso dale. Je že tako. »Lakota in ljubezen združuje to večno vrvenje. Ljubosumne so bile naše ženice. Menihi bodo dobili to veleposestvo v svoje roke. To prepričanje imamo. Ko so zopet prevzeli pred par leti zatiški samostan menihi Cistercijenci, prisla sta dva slovenska škofo — blagoslovil samostan, oziroma izganjal posvetne duhove, — in vsa naša posvetna duhovščina je prišla v goste. Lica so žarila, srca so kipela. Zopet vstajaš, trdnjavica naša! Živi, rasti, preovljaj! In gledali so ti može na dobro naše ljudstvo in napivali istemu in prav srčno tudi sebi. Ljudstvo je jezno gledalo na ta samostan. Izgubila je vas Zatičina urada. Ljudstvo je video, kako pada hosta v Muljavi, video, kako nakupuje meniški denar kmetov svet. Dolgo ne bo v bližnji graščini Födransbergove stare gospobe zopet last Cistercijencev.

(Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. januvara.

Občinske volitve v Žireh. Klerikalci so se letos z vso silo vrgli na Žiri. Prepričani so namreč, da je idrijsko-vipavski de-

Žrtev razmer.

(Zapiski kranjskega kaplana.)

XIV.

In zopet so potekli tedni brezkrbne uživanja in veselja. Pri gospo Helene sem se prepričal, da ravno tako, kakor so jesenski dnevi časih prav tako prijetni, kakor spomladanski, ravno tako je pri ženskah. Gospa Helena me je bila pač trdno nase privezala, ne le, ker je bila umetnica v ljubezni, nego tudi, ker je bila izobražena žena. Duhovniki pridemo malo v dotiko z izobraženimi ženami. Navadno smo navezani na občevanje z najpriprostejšimi ženščinami in da pri teh ni najti duševnega razvedrila, je več kakor naravno.

Toda sčasoma sem vendar začel opazovati, da ima gospa Helena na senečih že velike gube, da ni toliko sveža in da nima tistega čara, kakor dekleta in mlade žene, in v meni se je v samotnih urah začela usiljevati misel, da nihče vse svoje življenje ne more samo ene in iste osebe ljubiti, kakor bi nihče ne mogel vse svoje življenje samo fazane jesti. Taki nazori so se v meni čedalje večkrat porajali, ker je bila že v meni dispozicija, da se izneverim gospo Heleni. In ko sem se tega zavedel, sem bil že tudi

želnozborski mandat zanje nedosegljiv, dokler je žirovska občina v narodno-naprednih rokah. Toda doslej so se vsi klerikalni načeli razbili ob zavednost Žirovcev. Tudi pri občinskih volitvah, ki so se vršile te dni, so klerikalci napeli vse moči in razvili najstrastnejšo agitacijo, a vzlič velikanskemu naporu klerikalcev je zmagała narodno-napredna stranka v III. in v II. razredu. V prvem razredu je sicer propadla, a samo za en glas, torej le vsled neugodnega slučaja.

Ivan Veras, v Kozjem, v Podčetrtek in v Marnbergu slaboznani bivši eksekutor in sedanji zastopnik banke »Slavije« v Mariboru, čuti v sebi potrebo, zavzeti se z vsemi svojimi močmi za marnberške konzumare. Vsa njegova moč obstaja sicer samo v jeziku, a s tem svojim jezikom hoče sedaj »farbatki« ljudstvo in krasti g. dr. Pikl. Čast. Pravimo: »hoče«, kajti temu človeku itak nikdo nič ne verjame, ker je znan kot »Maulheld« in bahač. Saj se je celo bahal, ko je postal zastopnik banke »Slavije«, da ima pravico, nositi uradniško uniformo in sabljo! Pa sedaj se je vrezal. Zadnjic je v Kozjem zopet pral marnberške konzumare, pri tem pa na vso moč grdil g. dr. Pikl, seveda s samimi lažmi, tako, da mu je vzlič hudi zimi vroče postal. No, g. dr. Pikl oskrbel bode Verasovi pri sodniji blagodejni »stuši« in mu dal priliko, postati mučenik za ljubljenski konzum. — Razni Klobučarji, Hecli, Pelci, Seliškarji in Verasi — z obrekovanjem ne bodo rešili konzuma, ampak ga le še bolj pokopal, njega in — sebe!

V Ricmanjih je dalo glavarstvo nabiti naslednji razglas: Na zahtevo preč. škofijskega ordinarijata v Trstu se je uradno zaprlo in zapečatilo cerkev v Ricmanjih in v Logu ter kapelanski urad v Ricmanjih. To daja se občno na znanje z opazko, da je strogo prepovedano poškodovati dotične pečate ali odpreti vrata

je od svoje opasne bolezni že dočela okreval. »Faust« je nanovo izrežan in opremljen ter so se nabavili novi kostumi. Opera je prav skrbno pripravljena. — V nedeljo sta dve predstavi: popoludne igra s petjem »Rokovnjači«, zvečer opera.

Fran Naval-Pogačnik je gostoval pretekli mesec z velikanskim uspehom na dvorni operi v Stokholmu. Gledališče je bilo vsakokrat razprodano in kralj Oskar se je udeležil z vsem dvorom vseh 11 predstav. Pri slovesu je vzprejel, kakor že poročano, kralj g. Naval v posebni avdijiji ter mu z najlaskavejšim priznanjem izročil Wasov red. Vsled teh fenomenalnih uspehov je angaževalo dvorno operno gledališče v Stokholmu g. Naval za novo vrsto gostovanj v drugi polovici februarja meseca. Sedaj poje g. Naval v raznih koncertih, in sicer v Stokholmu še trikrat, v Kodanju dvakrat, Berolinu dvakrat in v Dražnih trikrat. Dne 24. t. m. nastopi g. Naval v koncertu »Spolka českých žurnalistů«, v ponedeljek, 26. t. m., pa v naslovni ulogi Massenetovega »Wertherja« v narodnem gledališču v Pragi, kjer je že v tej sezoni slavil nenevadne triumfe. Ker je g. Naval odboru »Dram. društva« v Ljubljani za trdno obljudil, gostovati na slov. odru, nademoj se, da tega izred nega pevca-rojaka čujemo še v tej sezoni v Ljubljani.

Ciril-Metodova družba. Za pokojnega profesorja Lendovška živeli so Korošci idealno narodno življenje. Imel je v svojem področju vse koroške Slovence. Po prerni smrti tega v resnici nenevadnega moža se je Korošec prejela letargija in pa obupnost. In vendar ne bi jem treba bilo obupavati, saj se kak narod zatrepi sploh ne more, ako sam v to ne privoli. Najboljši dokaz za to so nam pozanski Poljaki, ki se vkljub grozoviti in 'do skrajnosti brutalni sili pruske vlade — ne uklonijo. V bližini Beljaka, to je pri Sv. Lenartu pri sedmih studencih, tam se nahaja podružnica naše prepotrebne družbe sv. Cirila in Metoda. Tej podružnici načeluje tamšnji kmet Matija Wutti, ki je bil svoje dni zvest učenec Lendovščin v edino pri njem v Beljaku. Imenoval ga je svojega očeta, akopram je bil Lendovšček za dobro tretjino mlajši. Tistikrat je narodno življenje bujno vrelo krog sedmih studencov. Te dni pa so imeli po dveletnem prestanku v tem kraju zopet podružnični shod naše vrle šolske družbe. Na tem shodu je bilo do 200 oseb in sicer po večini mož, do malega vsi posestniki, ter kmetice in dorastla dekleta. Pri tej prilikli izjavil je ta v resnici narodni — a po koroški letargiji, žal, sedaj ne delavnji mož Wutti: »da je bilo po dveletnem spanju!« zopet zborovanje v St. Lenartu pri sedmih studencih in da mora reči: »res je ta

mora drugi delati kakor živila in živeti kakor pes, da milijonarju njegova glavnica obresti nese. Ali spremenilo se to ne bo, dokler ne postane politična sloboda tolika, da dobe oblast v roke tisti, ki so sedaj brezpravni. Za dosego tach smotrov pa je treba stoletj. Nekoč listov svetovne zgodovine, s kryjo popisanih listov, je treba obrniti, predno se pride do prvega pojava, ki obeta novo dobo. Velika francoska revolucija, ki je zapisala na svojo zastavo svobodo, enakost in bratstvo, je ta prvi pojavi. Za te ideje je šlo tisoče in tisoče ljudi v smrt, a kaj je bil vspeh? Pol stoletja po tej revoluciji so so nekatere absolutistične monarhije spremenile v ustavne monarhije. To je ves uspeh velike francoske revolucije, kajti socialnih razmer ni premenila čisto nič.

Da, ko bi ljudstvo imelo kaj razsodnosti in kaj razuma, potem bi bilo drugače; ko bi se stradajoče, zatirano in izkorisčano ljudstvo zavedlo, da smo mi duhovniki tista mogočna sila, ki je k tloru drži, ker ne damo, da bi prišlo ljudstvo samo do oblasti, nego hočemo, da imamo oblast mi, njihovi jerobi, potem bi se tudi preosnova socialnega reda ne dala več zadrževati. Toda ljudstvo je nerazsodno in nerazumno in zato bodo duhovniki — volka še dolgo za ušesa držali.

podružnica sv. Cirila in Metoda vstala k novemu življenju in sicer z nekako svežo močjo. Oprtim na tem dejstvu se mora vprašati: ali je na Koroškem le jeden sam »Wutti«, ki je vokresnil svojo zaspreno podružnico k novemu svežemu življenju? Kaj pa druge podružnice na Koroškem, ali nimajo niti energije, niti zadosti življenske moči, da bi tega vrlega svojega rojaka Wuttija posnemale? Kaj pomaga tarnati in glavo na klado devati, da jo narodni sovražnik proč odseka še pri življenju, ostali pa nadalje spē spanje pravičnega, in kadar se slučajno kdo predrami — pa zopet javka. Delati, delati, koroški Slovenci, to je glavna stvar — ako se nočete potopiti v germanskem morju! Kajti kadar kak narod umre, ga nobena človeška sila ne prebudi več k novemu življenju. Dakle na delo, dokler je še dan.

Odlikovanje domače firme. Firma Kham & Murnik se je udeležila letaščine velike razstave pijač na Dunaju in sicer je razstavila črešnje v koujaku. Firmi je bilo prisojeno drugo darilo, zvezda s srebrnimi palmami in dobila je krasen diplom. Čestitamo!

Družbinski plesni večer ljubljanske čitalnice, ki se je vršil včeraj s sodelovanjem društvene godbe v malih dvoranah »Narodnega doma«, je vspel v vsakem oziru v popolno zadovoljnost čitalničnih članov; takoj pričetkom zavala doalo je v ličnih stranskih prostorih male dvorane, posebno pa nji sami, prav veselo življenje, kajti mladi svet plesal je neumorno. Četvorka, pod vodstvom g. društvenega tajnika Pateronstra in g. Sajovica, udeležilo se je dvaindvajset parov. — Društvena godba rešila je svojo naloge prav častno in se odlikovala zlasti s sviranjem nedosežnih »Straussovih valčkov.

Plesni venček „Glasb. Matice“. Odbor javlja, da se dvorana odpre ob osmi uri in da se ples prične točno ob pol devetih. Ker se ples prične s »polonezo«, je želeti, da pridejo plesalke in plesali točno. Želeti pa je tudi, da vsakdo s seboj prinese »dobro voljo«, in vesela zabava bo osigurana. Če kdo po zmoti, ki je pri tolitem številu lahko mogoča, niobil vabil, naj se zglaši v trgovini g. Lozarja. Istotam dobe svoje vstopnice p. n. pevke in pevci.

Odbor „Slovenskega ženskega društva“ vabi vse svoje članice na občni zbor, ki bo v nedeljo, 25. t. m., ob petih popoldan v društveni sobi na Rimski cesti.

Garnizijski ples. Z ozirom na zadnjo notico o garnizijskem plesu smo dobili od merodajne strani informacijo, da je vabilo na letosnji ples bilo doposljano vsem tistim, ki so ga lani dobili; mnogo vabil je pa prišlo odboru nazaj. Tudi ni odber letos prav nikogar osebno vabil.

Narodna čitalnica v Črnomlju priredi dne 25. prosinca veselico v prostorih hotela Lackner z naslednjim vsporedom: a) Igra: »Kinematograf« ali Martin Smola, burka v treh dejanjih; b) Prosta zabava in ples. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopina za člane 50 vin., za nečlane 80 vin. Med dejanji in po predstavi svira mestna godba na lok.

V čitalnici v Brežicah se 25. t. m. vprizorita igri »Bob iz Kranja« in »Bucek v strahu«. Predstavi sledi prosta zabava s petjem.

Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju priredi dne 24. januvarja svoj III. redni občni zbor. Lokal: VIII. Alserstrasse 59 Budjeviška pivnica.

Tele s petimi nogami. V Opečniku nad Kožjem povrgla je krava posestnika Fr. Vončina tele, ki ima pet nog. Staro je že štiri tedne, a je popolnoma zdravo. Peta noga mu je priraščena na desni strani nad rebri in ima tri paklje. Res, redka prikazen!

Izpred sodišča. Kazenske razprave pred tukajšnjim deželnim sodiščem. 1) V 15 mesečno težko ječo je bil obsojen zaradi tativne že večkrat kaznovani pekovski pomočnik Andrej Dobnikar; 28. decembra 1. l. iz 8 mesečne ječe izpuščen, se je še tisti večer splazil v Šrajevo kašto v Gorenjsavi in je poskušal ulomiti v škrinjo, v kateri je bilo shranjenega mnogo prekajenega mesa, žita in oblike. Izdala ga je luč, katero si je prizagal; zasačen se je delal pisanega in spečega, a tudi pri razpravi je dejanje tajil. 2) V 16 mesečno težko ječo je bil obsojen Anton Mušič iz Loke pri Mengšu; 27. decembra 1. l. je svojo mater, katera je branila svojega drugega sina Jakoba proti surovemu napadu oboženca, sunil

z obuto nogo, in jima grozil z besciami: Noco bodeta oba erknila in po 36 ta rudecega točila; če sedaj ne odpreta, bodete pa ponoči vsi poerkali. Anton Mušič je znani kot silovit človek; bil je že zaradi tepeža in drugih prestopkov večkrat kaznovan. 3) Janez Lukanc, posest. sin v Orehovalji, je zvečer 14. decembra v Britofu, ko so se pri Gorjancu pripravljali k molitvi, zagnal 5 klg. težak kos lesa skozi zaprto okno; zagovarja se, da je bil polnoma pijač; sodišče mu je priznalo 6 tednov zapora. 4) Jaka Mrak je svojemu gospodarju Janezu Benediču, mesarju iz Škofjeloke, vzel z zaklenjene mesnice iz miznice 13 K 40 v. gotovine obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Magla smrt. Agent Ivan Skarsa, stanovanec v Jenkovih ulicah štev. 9, je šel danes ponoči s svojo ljubo Heleno Niederkaefler iz Vospornikove gostilne domov. Na Radetzkega cesti v bližini vojašnice je prišlo Heleni Niederkaefler slabu in napravila da le še nekaj korakov, potem pa se je zgrudila na tla in obležala nezavestna. S pomočjo drugih ljudi spravil je Skarsa svojo ljubo v Bauerjevo gostilno na Radetzkega cesti štev. 28, odkoder so jo potem pripeljali v bolničko, kjer pa je zdravnik konstatiral, da je že mrtva. Zadela jo je najbrže srčna kap. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Nezgoda pri uravnavi Save. Jakob Robas, kamnosek pri uravnavi Save v Spodnjih Pirenčah, je včeraj pri razstreljanju neke skale ponesrečil. Izvrtil je v skalo luknjo in dal v to smodnik, kateri pa se ni hotel vžgati. Nato je skušal luknjo izpraznit, pri tem pa se vnel smodnik in mu puhnil v obraz in ga na obrazu hudo opekel.

Z revolverjem se je izgral. V bolnišnicu so pripeljali 13letno kajžarjevo hčerko Ivano Mračko iz Kokerce št. 53. Sosedov sin jo je ustrelil v desno lice pri ustih in ji je krogla obtičala v mesu. Fant je prišel zvečer v Mrakovo hišo in vzel s police revolver, ne vedoč, da je nabasan in ga je sprožil in po nešreči zadel deklico.

Zmrznil bi bil skoraj danes ponoči brezposelnici Jernej Jagar. Ker nima stanovanja, je šel v pianost spati v Predovičev svinjski hlev na Mesarski cesti štev. 4 in se vlegel na tlak. Danes zjurata ga je našel brezavestnega hlapca Ivan Novak in ga spravil v konjski hlev, kjer so ga drgnili, potem pa z rešilnim vozom prepeljali v bolničko.

Tativne v deželnem gledališču. Iz ženske garderobe v deželnem gledališču je bilo nemškim koristinjam in statistinjam v zadnjih dnevih pokradenih več reči, v vrednosti 40 kron. Policija je taticam na sledu.

Na cesti obležal je v nedeljo zvečer Mihael Dragar, tesar iz Moravč. Napil se je bil žganja in je v pjanosti padel in obležal. Ko so ga našli, je bil po rokah in nogah ves ozebljen in so ga moralni prepeljati v bolničko.

V mestni klavnicu se je pretečeno leto zaklalo 28.084 glav živine, in sicer: 4912 goveje živine, 331 prašičev, 9206 telet, 2751 ovc, kozlov in koštrunov, 2819 kožličev in 65 konj. Na ogled je bilo pripeljana 27.047 kg svežega mesa in 1815 komadov zaklana živine.

Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 11. do 17. januvarja 1903. Število novorjencev 16 (= 22 12‰), mrtvorjenec 1, umrlih 26 (= 36‰), mej njimi jih je umrlo za škarlatiko 1, za jetiko 9, za vnetjem sopilnih organov 4, vsled nezgode 1, za različnimi boleznjimi 11. Med njimi je bilo tuječ 7 (= 26 9‰), iz zavodov 17 (= 65 3‰). Za infekciozni bolezni so oboleli, in sicer za ošpicami 1, za škarlatiko 4, za tifuzom 2, za vratico 2, za ušenom 1 osebi.

Za krake čas. Misijonar (običje ječe in vpraša nekega kaznjence): Kaj ste storili, vborgi človeku, da ste zaprti? Kaznjene: Ker sem se poročil z mlado ženo. Misijonar: Ni mogoče! Radi tega vendar nikogar ne zapro! Kaznjene: Pač! Moji starci ženi namreč ni bilo všeč, da sem vzel mlado in me je dala zapreti.

Najnovejše novice. F. z. m. baron Kober je bil na cesarjevo željo pri revizijski razpravi popolnoma rehabilitiran. — 4,985.700 krov dobička je napravila v letu 1902 narodna hranilnica v Budimpešti. — 32 stopinj mraza in imajo na Solnograškem. Jezero »Königssee« je popolnoma zamrznilo, kar se že davno ni zgodilo. — Kot i se je raznesel v železni tovarni v Bilstonu ter ubil pet oseb. — Mlad morilec. V Troini pri Kataniji je 12letni Prefero razbalil sestro 11letnega tovariša Testa. Ta je šel domov po puško, ustrelil žalivca ter ga vrgel v potok. — D-

vot milijonov prigral. V londonskih športnih krogih dobro znani Cecil Ayston je prigral v eni igri, ki pa je trajala skoraj 50 ur, devet milijonov. Uničenih je šest londonskih bogatašev. — Nova bolezнь se je pojavila na italijanskih otokih. Na Entebbi, ki je imel 2000 prebivalcev, jih živi le še 400. Vsem so se posušili možgani in mozeg. — Kačo so ubili otroci zunaj Siska dne 11. t. m. Toplo solnce jo je prebudilo iz zimskega spanja. — Za obsojenega Štepa. Radiča so poslali ameriški Hrvati 230 kron.

Stoletnica rojstva K. Vinařickega. Dne 24. januvarja ob 100 let, kar se je v Slanem rodil sloviti češki narodnjak, buditelj ljudstva, pedagog in pesnik Karel Vinařický. Umrl je v Pragi 3. februarja 1869. Ko so Nemci Slovanom, zlasti Čehom, očitali, da je njih jezik trd, ker ima velike skupine soglasnikov, a le malo soglasnikov, je napisal Vinařický obsežno pesem: »Varyto a lýra, ki je v vsaki njeni besedi, kakor že v napisu, povsed le en soglasnik poleg samoglasnika. Nemci pa nimajo preveč pravice, da se bahajo z eleganco svojega jezika. — Strašno maščevanje ljudbosumnega moža. V občini Komloš na Ogrskem je zasačil kmet A. Kádar svojo ženo skupaj z njenim ljubincem Fr. Vipickim. Da se maščuje nad ženino nezvestobo, slekel je s pomočjo svojega brata zaljubljen dvojico do nagega, ju trdno zvezal skupaj z vrvjo ter ju vrgel v jamo za dvoriščem. Sele črez tri dni je našel nago dvojico orožnik, ki je zasledoval zginola. Žena je bila v tem času zblaznela, dočim je bil Vipicki brezavesten.

Vse pride enkrat na dan. Ameriški časopisi prinašajo vest, da se je nekemu tamkajšnjemu učenjaku posrečilo dognati, kako se iz neke posebne vrste slik (fotografije) starišev in otrok določi, ali so to istinito otroci zakonskega očeta, ali če nimo otroci morebiti kakega stranskega očeta. — Žene v Ameriki so nekih zbok tega silno razburjene. Kaj bi bilo, ko bi se ta iznajdba tudi prenesela v Evropo? Joj, to bi bil hrup in trušč v klerikalnem taboru! Iz dotednih slik bi se namreč tuin domnalo, da mora marsikak oče s trudem in skrbjo vzgojevati in rediti otroke kapianov, župnikov, kanonikov itd. Marsikatera zakonolomica, ki se sedaj — pri spovedi naučena — prav ligurijsko roti in zaklinja, da je možu zvesta, bo moral potem sramotno priznati svoj greh. Toda zaradi premnogih rodinskih škandalov in nesreč bi bilo bolje, da ostane ta iznajdba onstran velike luže.

Slavni kadilci. Angleški kralj kadi močne, debele havana-smodke. Kadi celi dan. Nekoč je šel v nekočo na deželi, da si prizge smodko. — Nemški cesar Viljem kadi havana-smodke »import« in svalčie, dolge 15 cm. — Naš cesar je bil prej straten kadilc močnih viržin; zdaj iz zdravstvenih ozirov kadi ložje smodke in svalčie. — Portugalski kraljci ugađajo tudi najmočnejše smodke. — Sultan kadi posebne smodke iz najfinješega turškega tobaka, čibuk zanjuče. Nemški pesnik Lenau je pokadil na dan do 30 smodk. — Modrijan Nietzsche takoreč ni odložil smodke iz roke, pravzaprav iz ustih. — Slavni angleški pesnik Alfred Tennyson je ohranil Italijo v neugodnem spominu, kajti pri proučevanju raznih listin v laških muzejih mu je bilo prepovedano tam kaditi. — Rudyard Kipling je še tukrat začel pisati, ko se je okoli njega vlekel gost dim iz njegove pipe. — Med pisateljicami je strastno kadila George Sandova. — Slikarica Roza Bonheuрова, ki je hodila v moški obliku, je rada kadila iz kratke pipe. V Rusiji, Svediji in na Danskem kadijo dame doma in v javnih lokalih ravno tako kakor moški. Španske krasotice se navadno spremljajo s svalčicami v ustih. — Med Slovinci pa močno kadijo ženske na štajerskem Pohorju in baje tudi v savinjski dolini. Javno smejo kaditi le »neke vrste« dame, sicer bi se druge pojavljale.

Književnost.

Knjiga o alkoholizmu. Ravnotak je izšla veleznamena knjiga: »Bericht über den VIII. Internationalen Kongress gegen den Alkoholismus in Wien im April 1901. Leipzig und Wien, F. Deuticke, 190

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzini danaj. borzo 22. januarja 1903.

Naložbeni papirji.

	Denar	Blago	
4 1/2% majeva renta . . .	101.20	101.40	
4 1/2% srebrna renta . . .	101.15	101.35	
4% avstr. kronska renta . . .	101.35	101.65	
4% zlata . . .	121—	121.20	
4% ogrska kronska " . . .	99.40	99.60	
4% zlata " . . .	121—	121.20	
4 1/2% posojilo dežele Kranjske	98.25	—	
4 1/2% posojilo mesta Spiljeti	99.75	100.75	
4 1/2% Zadra . . .	100—	101—	
4 1/2% bos.-herc. žel. pos. 1902	100.70	101.70	
4% češka dež. banka k. o. . .	99.50	100.50	
4% ž. o. . .	99.50	100.50	
4 1/2% zast. pis gal. d. hip. b.	100.45	101.45	
4 1/2% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106.50	107.50	
4 1/2% zast. pis. Innerst. hr. . .	100.75	101.75	
4 1/2% ogr. centr. deželne hranilnice . . .	100.75	101.75	
4 1/2% zast. pis. gr. hip. b. . .	101—	102—	
4 1/2% obl. ogr. lokalne že leznice d. dr. . .	99.50	100.50	
4 1/2% češke ind. banke . . .	99.25	100.25	
4% prior. Trst-Poreč lok. žel. doljenški že leznici . . .	98—	99—	
4 1/2% juž. žel. kup. 1/4 1/4	99.50	100.50	
4 1/2% av. pos. za žel. p. o. . .	302—	304—	
Srečke . . .	100—	—	
Srečke od leta 1854 . . .	180—	190—	
" " 1860/1 . . .	249—	253—	
" " 1864 . . .	249—	253—	
tizske zemlj. kred. L. emisije II. ogrske hip. banke . . .	161—	162—	
srbske a frs. 100— turške . . .	268—	272—	
Basilika srečke . . .	267.25	268.25	
Kreditne . . .	257.50	258.50	
Inomoške . . .	89—	91—	
Krakovske . . .	121.50	122.50	
Ljubljanske . . .	19.35	20.35	
Avtstr. rud. križa . . .	435—	438—	
Ogrske . . .	75—	78—	
Rudolfove . . .	73—	78—	
Salcburške . . .	56.75	56.75	
Dunajsko kom. Delnice . . .	28.25	29.25	
Južne že leznice . . .	71.5—	71.9—	
Državne že leznice . . .	694.50	695.50	
Avtro-ogrski bančni del . . .	1565—	1575—	
Avstr. kreditne banke . . .	696—	697—	
Ogrske . . .	741.50	742.50	
Zivnostenske . . .	256.25	257.25	
Premogokop v Mostu (Brux)	715—	719—	
Alpinški montan . . .	393.50	394.50	
Praške že leznice . . .	1630—	1640—	
Rima Murányi . . .	491—	492—	
Trboveljske prem. družbe . . .	389—	402—	
Avtstr. orožne tovr. družbe . . .	322—	326—	
Češke sladkorne družbe . . .	160—	165—	
Valute . . .	11.33	11.37	
C. kr. cekin . . .	20 franki . . .	19.07	19.09
20 marke . . .	23.40	23.48	
Sovereigns . . .	23.92	23.99	
Marke . . .	117.15	117.35	
Laški bankovci . . .	95.45	95.65	
Rubli . . .	252.50	253.50	

Žitne cene v Budimpešti.

dne 22. januarja 1903.

Termin.

Pšenica za april . . .	za 50 kg K	7.72
Rž „april . . .	50 "	6.69
Koruza „maj . . .	50 "	5.82
" " julij . . .	50 "	5.91
Oves „april . . .	50 "	6.13

Efektiv.

Mirno, nespremenjeno.

Se dobiva povsod! **Kalodont**
neobhodno potrebna zobna Crème
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Zahvala.

Predsedništvo združenih odborov Št. Peterske moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani izpoljuje svojo prijetno dolžnost ter se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem onim, kateri so na katerikoli način pripomogli, da se je podružnična veselica dne 4. t. m. tako sijajno in veseljno v korist naše prekoristne in sedaj v veliki potrebi se nahajajoče družbe izvršila.

Posebno zahvalo se pa čuti dolžno izrekati, preblagorodnemu županu gospodu Ivanu Hribaru, da je preskrbel brezplačno razsvetljavo; slavnemu slovenskemu poveljškemu društvu „Slavec“ za izborni petje, velečenjeni gospodični Kreisovi in gospodoma Verovšku in Lieru, za prijazno uprizorjenje veseloigre, s katero so veliko prijetij zabavili pripomogli malemu mojstru na harmoniki, osobito njegovemu učitelju, kateri je s svojim ljubkim in izbornim igranjem kar očaral navzoče občinstvo, vsem blagim darovalkam in darovalcem za izredno lepe fine darove; vsem velečenjenim gospodičnam za njih vetratni trud in posebno požrtvovanost pri razpečavanju svalčkov, sploh vsem velečestni damam in gospodom, kateri so s svojo potrostnoščjo našo veselico počastili in s tem zdatno pripomogli k tako ugodnemu gmotnemu spisu.

Za istočasno predsedništvo:

Vera Šlajmer. Martin Malenšek.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 306.2. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Jan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
21. 9. zv.	745.9	-12.0	brezvetr.	jasno	
22. 7. zj.	745.5	-15.0	sl. svzvod	oblačno	
2. pop.	744.2	-10.0	sl. jsvzvod	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura -12.4°, normale: -2.3°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Potrege srca naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iškreno ljubljeni soprog, osiroma brat, stric, gospod.

Franc Smuk

strojedova

včeraj ob 1/2. uri popoldne po kratki, a mučni bolezni, v 53. letu svoje starosti, previden s zakramenti za umirajoče, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb dragega ranjega bode v četrtki, dne 23. t. m., ob 9. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo dravale v župnijski cerkvi v Križah pri Tržiču.

Draga pogonnika priporočamo v blag spomin. (207)

V Retnjah pri Tržiču, dne 21. januarja 1903.

Doroteja Smuk, sopraga — Jozefa Smuk, mati. — Anton in Simon, brata. — Marija Smuk roj. Kleč, sinaha.

Trgovski pomočnik

sprejme se v ljubljansko špecerjsko trgovino. Zmožen mora biti slovenškega in nemškega jezika.

Ponudbe na glavno pošto v Ljubljani pod „P. P.“. (210—1)

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (200—2)

Zamena dovoljena.

za pisarno, komptoir ali drugi obrtje v hiši, Trubarjeve ulice št. 2, tik sv. Jakoba mostu takoj ali pozneje za oddati. Najemščina skupaj 150 gld.

Natančnejše v hiši, I. nadstropje, od 1. do 2. ure popoldne. (